

2023:APHC:13513

ఆంధ్రప్రదేశ్ హైకోర్టులో..

***

ఆర్బిట్రేషన్ అప్లికేషన్ నెం.102 ఆఫ్ 2015

మధ్య:

రాష్ట్రీయ ఇస్పాత్ నిగమ్ లిమిటెడ్
దాని డిప్యూటీ జనరల్ మేనేజర్ (ప్రాజెక్టులు) ద్వారా ప్రతినిధి
సీఆర్ఎంపీ కన్స్ట్రక్షన్,
విశాఖ స్టీల్ ప్లాంట్.
విశాఖపట్నం..

.... అభ్యర్థి

మరియు

\$ మెసర్స్. సెంకాన్ సిస్టమ్స్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్,
దాని మేనేజింగ్ డైరెక్టర్ ద్వారా,
ఎఫ్ - 46, డి - బ్లాక్, ఆటో నగర్,
విశాఖపట్నం - 530012.

... ఉత్తరవాది

తీర్పు వెలువడిన తేదీ: 02.05.2023

గౌరవనీయ జస్టిస్ ఆర్.రఘునందన్ రావు

1. స్థానిక వార్తాపత్రికల రిపోర్టులు

: అవును /కాదు

తీర్పులు చూసేందుకు అనుమతించవచ్చా?

2. తీర్పు కాపీలను మార్క్ చేయవచ్చా : అవును/కాదు
లా రిపోర్ట్లు/జర్నల్స్ కు:

3. లార్జిస్ట్ ఫెయిర్ కాపీని చూడాలనుకుంటున్నారా : అవును /కాదు
తీర్పు గురించి?

* అమరావతిలో ఏపీ హైకోర్టులో
 * గౌరవనీయ జస్టిస్ ఆర్.రఘునందనరావు
 + ఆర్డీట్రేషన్ అప్లికేషన్ నెం.102 ఆఫ్ 2015

% తేదీ: 02.05.2023

మధ్య:

రాష్ట్రీయ ఇస్పాత్ నిగమ్ లిమిటెడ్
 దాని డిప్యూటీ జనరల్ మేనేజర్ (ప్రాజెక్టులు) ద్వారా ప్రతినిధి
 సీఆర్ఎంపీ కన్స్ట్రక్షన్,
 విశాఖ స్టీల్ ప్లాంట్.
 విశాఖపట్నం..

.... అభ్యర్థి

మరియు

\$ మెసర్స్. సెంకాన్ సిస్టమ్స్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్,
 దాని మేనేజింగ్ డైరెక్టర్ ద్వారా,
 ఎఫ్ - 46, డి - బ్లాక్, ఆటో నగర్,
 విశాఖపట్నం - 530012.

... ఉత్తరవాది

! దరఖాస్తుదారుని తరపు న్యాయవాది : శ్రీ కె.సర్వభూమరావు

↑ ప్రతివాది తరపు న్యాయవాది : శ్రీ రామచంద్రరావు గుర్రం

<జీఐఎస్టీ :

>హెడ్ గమనిక:

? రిఫర్ చేసిన కేసులు:

1. (2009) 1 SCC 267
2. (2011) 12 ఎస్సీసీ 349

3. (2017) 9 ఎస్సీసి 729
4. (2019) 8 ఎస్సీసి 714.
5. (2021) 2 ఎస్సీసి 1
6. (2021) 5 ఎస్సీసి 738
7. (2008) 7 ఎస్సీసి 169
8. 2023 లైవ్ లా (ఎస్సీ) 287

గౌరవనీయ జస్టిస్ ఆర్.రఘునందన్ రావు

ఆర్పిట్రేషన్ అప్లికేషన్ నెం.102 ఆఫ్ 2015

ఆర్డర్:

కాల్సినింగ్ మరియు రిప్రజెంటేటివ్ మెటీరియల్ ప్లాంట్ - CRMP - జోన్ 5 కొరకు స్ట్రక్చరల్ స్టీల్ వర్క్ కు సంబంధించిన పనిని దరఖాస్తుదారుడు 31.03.2007న ప్రతివాదికి అప్పగించాడు. 21.06.2007 న అధికారిక ఒప్పందం అమలు చేయబడింది. 23.09.2008 నాటికి పనులు పూర్తి కావాల్సి ఉంది. అప్పటికి పనులు పూర్తికాకపోవడంతో ఎప్పటికప్పుడు పొడిగింపులు ఇస్తున్నారు. దరఖాస్తుదారుడు, 24.02.2010 నాటి నోటీసు ద్వారా, పనిలో కొంత భాగాన్ని తొలగించాడు. ఆ తర్వాత 23.08.2010న మొత్తం కాంట్రాక్ట్ ను దరఖాస్తుదారుడు రద్దు చేసుకున్నాడు.

2. ప్రతివాది, కొన్ని వివాదాలను మధ్యవర్తిత్వ ట్రిబ్యునల్ కు సూచించడానికి ఒప్పందంలో అందుబాటులో ఉన్న మధ్యవర్తిత్వ క్లాజును ఉపయోగించాడు. ప్రతివాది వాదనలు దాఖలు చేసిన తరువాత, దరఖాస్తుదారుడు 13.07.2011 న కౌంటర్ దాఖలు చేశాడు. దరఖాస్తుదారుడికి అందజేయని స్ట్రక్చరల్ స్టీల్ అండ్ పీటింగ్ విలువకు రూ.3,75,661/- చెల్లించాలని, ఇంకా నిర్మించని, ప్రతివాదికి అప్పగించని ఫ్యాబ్రికేటెడ్ స్టీల్ నిర్మాణాల విలువకు రూ.7,42,418 చెల్లించాలని పిటిషనర్ కోరారు. వీటితో పాటు స్ట్రక్చరల్ పీటింగ్ పనుల కోసం మరో రూ.9,64,293/- చెల్లించాల్సి ఉందని, అసంపూర్తిగా ఉన్న పనుల విలువను సుమారుగా అంచనా వేశామని, గణాంకాలను స్పష్టం చేసిన తర్వాత క్లెయిమ్ చేసిన ఖచ్చితమైన మొత్తాన్ని నిర్దేశించాలని పిటిషనర్ కోరారు.

3. ఈ కౌంటర్ క్లెయిమ్ లేవనెత్తిన తరువాత, దరఖాస్తుదారుడు 02.03.2012 నాటి మెమోను దాఖలు చేశాడు, తరువాత దానిని కొనసాగించే స్వేచ్ఛతో కౌంటర్ క్లెయిమ్ను ఉపసంహరించుకున్నాడు. ఈ మెమోను ట్రిబ్యునల్ 02.03.2012న నమోదు చేసింది.

4. అప్పుడు మధ్యవర్తిత్వ ట్రిబ్యునల్ 01.05.2012 న తీర్పు ఇచ్చింది. ఈ తీర్పులో, దరఖాస్తుదారుడు ఒప్పందాన్ని రద్దు చేయడం అన్యాయమని, ఏకపక్షంగా ఉందని మరియు సహించదగినది కాదని ట్రిబ్యునల్ నమోదు చేసింది. మధ్యవర్తిత్వ ట్రిబ్యునల్, తొలగింపు ఆమోదయోగ్యం కాదని తేల్చిన తరువాత, దరఖాస్తుదారుని కౌంటర్

క్లెయిమ్ యొక్క చెల్లుబాటును పరిశీలించింది మరియు దరఖాస్తుదారుడు కౌంటర్ క్లెయిమ్ లేవనెత్తుతున్న "రిస్క్ అండ్ కాస్ట్" క్లాజ్ వర్తించదని, ఎందుకంటే తొలగింపు అన్యాయమైనది మరియు ఏకపక్షంగా ఉందని పేర్కొంది.

5. ఈ తీర్పుతో విసిగిపోయిన దరఖాస్తుదారుడు ఆర్బిట్రేషన్ అండ్ కన్సీలియేషన్ యాక్ట్, 1996లోని సెక్షన్ 34 (సంక్షిప్తంగా 'చట్టం') కింద పిటిషన్ దాఖలు చేశాడు, దరఖాస్తుదారుడు చెల్లించాల్సిన వడ్డీని సవరించిన తరువాత జిల్లా కోర్టు దానిని కొట్టివేసింది. ఈ ఉత్తర్వును దరఖాస్తుదారుడు సవాలు చేయలేదు మరియు దరఖాస్తుదారుడికి వ్యతిరేకంగా ఫైనల్ అయింది. అయితే మధ్యవర్తిత్వ ట్రిబ్యునల్ ఇచ్చిన అసలు వడ్డీని పునరుద్ధరించాలని ప్రతివాది అప్పీల్ దాఖలు చేశారని, అది ఇంకా పెండింగ్ లో ఉందని చెబుతున్నారు.

6. 02.02.2013 నాటి నోటీసు ద్వారా ఆర్బిట్రేషన్ క్లాజును ఉపయోగించి, ఇదివరకే కౌంటర్ క్లెయిమ్ లేవనెత్తిన పద్దుల కింద రూ.72,73,899/- చెల్లించాలని పిటిషనర్ డిమాండ్ చేశారు.

7. ఈ మధ్యవర్తిత్వ నోటీసుకు ప్రతివాది 08.03.2013 నాటి రిఫై నోటీసు ద్వారా సమాధానం ఇచ్చారు. దరఖాస్తుదారుడు లేవనెత్తిన అన్ని అంశాలను మధ్యవర్తిత్వ ట్రిబ్యునల్ మునుపటి రౌండ్ ఆర్బిట్రేషన్లో పరిగణనలోకి తీసుకున్నందున దరఖాస్తుదారుడు మళ్లీ మధ్యవర్తిత్వాన్ని కోరలేడని, అందువల్ల మధ్యవర్తిత్వానికి పంపడానికి ఎటువంటి వివాదం లేదని ప్రతివాది సమాధానం నోటీసులో పేర్కొన్నారు.

8. ఆర్బిట్రేషన్ క్లాజులో సూచించిన ప్రక్రియ ప్రకారం ప్రతివాది తన మధ్యవర్తిని నామినేట్ చేయడానికి నిరాకరించిన దృష్ట్యా, చట్టంలోని సెక్షన్ 11 (6) ను ఉపయోగించి దరఖాస్తుదారుడు ఈ న్యాయస్థానాన్ని ఆశ్రయించాడు.

9. ఆర్బిట్రేషన్ ట్రిబ్యునల్ ముందు దరఖాస్తుదారుడు కౌంటర్ క్లెయిమ్ను ఉపసంహరించుకున్నందున కొత్త క్లెయిమ్ను దాఖలు చేయడానికి దరఖాస్తుదారుడికి అర్హత ఉందని ఆర్బిట్రేషన్ దరఖాస్తులో వాదించాడు.

10. ఈ అప్లికేషన్ రెండు కారణాల వల్ల నిర్వహించబడదనేది ప్రతిస్పందకుడి వైఖరి. మొదటిది, దరఖాస్తు పరిమితి ద్వారా నిస్సహాయంగా నిషేధించబడింది. రెండవది,

దరఖాస్తుదారుడు లేవనెత్తిన పద్దుల కింద దరఖాస్తుదారుడు ఎటువంటి నష్టపరిహారానికి అర్హుడు కాదని మధ్యవర్తిత్వ ట్రిబ్యూనల్ గతంలో ఇచ్చిన తీర్పు, దరఖాస్తుదారుడు కాంట్రాక్ట్ రద్దు చేయడం ఆమోదయోగ్యం కాదు, దరఖాస్తుదారుడు కొత్తగా ఎటువంటి క్లెయిమ్ దాఖలు చేయకుండా నిరోధిస్తుంది.

11. ఈ చట్టంలోని సెక్షన్ 11(6) ప్రకారం ఈ కోర్టు ముందు విచారణ పరిధి మధ్యవర్తిత్వ ఒప్పందం ఉనికికి మాత్రమే పరిమితమని, ఇతర అంశాలన్నింటినీ మధ్యవర్తిత్వ ట్రిబ్యూనల్ నిర్ణయానికి పంపాల్సి ఉంటుందని పిటిషనర్ తరపు న్యాయవాది కె.సర్వభౌమరావు వాదించారు. **భారత్ సంచార్ నిగమ్ లిమిటెడ్ వర్సెస్ నార్థెల్ నెట్వర్క్స్ ఇండియా ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ కేసులో సుప్రీంకోర్టు ఇచ్చిన తీర్పుపై ఆయన ఆధారపడి ఉన్నారు.**

12. ప్రతివాది తరపున వాదించిన శ్రీ రాంచందర్ రావు గుర్రం కూడా పైన పేర్కొన్న తన వాదనలకు మద్దతు ఇవ్వడానికి అదే తీర్పుపై ఆధారపడతారు.

కోర్టు పరిశీలన:

13. మధ్యవర్తిని నియమించే అధికారం కోర్టుకు ఉంది. చట్టంలోని సెక్షన్ 11(5), 11(6), 11(6ఎ) సంబంధిత అంశాలను కింద పొందుపరిచారు.

సెక్షన్ 11(5) - సబ్ సెక్షన్ (2)లో పేర్కొన్న ఏ ఒప్పందమైనా, ఒకే మధ్యవర్తితో మధ్యవర్తిత్వంలో విఫలమైతే, ఒక పక్షం నుంచి మరో పక్షం నుంచి అభ్యర్థన అందిన ముప్పై రోజుల్లోగా మధ్యవర్తిని అంగీకరించడంలో పార్టీలు విఫలమైతే, ఒక పక్షం అభ్యర్థన మేరకు నియామకం జరుగుతుంది. సుప్రీం కోర్టు ద్వారా లేదా, హైకోర్టు ద్వారా లేదా అటువంటి కోర్టుచే నియమించబడిన ఏదైనా వ్యక్తి లేదా సంస్థ ద్వారా.

(6) పార్టీలు అంగీకరించిన అపాయింట్ మెంట్ ప్రొసీజర్ ప్రకారం,-

(ఎ) ఒక పార్టీ ఆ విధానం ప్రకారం అవసరమైన విధంగా వ్యవహరించడంలో విఫలమవుతుంది; లేదా

(బి) పార్టీలు, లేదా నియమించబడిన ఇద్దరు మధ్యవర్తులు, ఆ విధానం కింద వారి నుండి ఆశించిన ఒప్పందానికి రావడంలో విఫలమవుతారు; లేదా

(సి) ఒక సంస్థతో సహా ఒక వ్యక్తి, ఆ ప్రక్రియ కింద తనకు లేదా దానికి అప్పగించిన ఏ పనిని నిర్వర్తించడంలో విఫలమైతే, నియామక ప్రక్రియపై ఒప్పందం నియామక ప్రక్రియకు ఇతర మార్గాలను అందించకపోతే, అవసరమైన చర్యలు తీసుకోవాలని ఒక పక్షం 1 [సుప్రీంకోర్టు లేదా, హైకోర్టు లేదా అటువంటి కోర్టు నియమించిన ఏదైనా వ్యక్తి లేదా సంస్థ] ను అభ్యర్థించవచ్చు.

(6ఎ) సుప్రీంకోర్టు లేదా హైకోర్టు, సబ్ సెక్షన్ (4) లేదా సబ్ సెక్షన్ (5) లేదా సబ్ సెక్షన్ (6) కింద ఏదైనా దరఖాస్తును పరిగణనలోకి తీసుకునేటప్పుడు, ఏదైనా కోర్టు యొక్క ఏదైనా తీర్పు, డిక్రీ లేదా ఆర్డర్ ఉన్నప్పటికీ, మధ్యవర్తిత్వ ఒప్పందం ఉనికిని పరిశీలించడానికి పరిమితం అవుతుంది.

14. సెక్షన్ 11(6ఎ)ను సవరణ చట్టం ద్వారా 2015లో ప్రవేశపెట్టారు. ఈ ప్రవేశానికి ముందు ఎస్ బీపీ అండ్ కో వర్సెస్ పబ్లిక్ ఇంజనీరింగ్ లిమిటెడ్ 7 బెంచ్ తీర్పులో గౌరవనీయ సుప్రీంకోర్టు చట్టంలోని సెక్షన్ 11 కింద ఒక దరఖాస్తును పరిగణనలోకి తీసుకున్నప్పుడు ఈ విషయాన్ని పేర్కొంది. మధ్యవర్తిత్వ నిబంధన ఉందా అనే ప్రశ్నల్లోకి వెళ్లాల్సి ఉంటుంది; మధ్యవర్తిత్వాన్ని కోరే పక్షం మధ్యవర్తిత్వ ఒప్పందంలో భాగస్వామి; ఆ దావా చచ్చిపోయిందా; క్లెయిమ్ అనేది పరస్పర హక్కుల సంఘాన్ని నమోదు చేసే ముగింపు లావాదేవీలకు సంబంధించినదా లేదా అభ్యంతరం లేకుండా తుది చెల్లింపును అందుకోవడం ద్వారా. ఈ అంశాలను తేల్చేందుకు అవసరమైతే సాక్ష్యాధారాలు తీసుకునే అధికారాన్ని కూడా కోర్టుకు వదిలేశారు. నేషనల్ ఇన్సూరెన్స్ Co.Ltd, వర్సెస్ బోఫూరా పాలిఫాబ్ (పి) లిమిటెడ్, 2 మరియు యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా వర్సెస్ మాస్టర్ కన్స్ట్రక్షన్ కంపెనీ, 3లో గౌరవ సుప్రీంకోర్టు ఈ మార్గదర్శకాలను మరింత వివరించింది.

15. ఈ తీర్పుల తరువాత, ఆర్బిట్రేషన్ అండ్ కన్సీలియేషన్ (సవరణ) చట్టం, 2015 ద్వారా ఈ చట్టాన్ని సవరించారు, ఇది సబ్ సెక్షన్ (6 ఎ) ను ప్రవేశపెట్టింది. ఈ తీర్పు ప్రభావాన్ని గౌరవనీయ సుప్రీంకోర్టు దురో పెల్లరా, ఎస్.ఎ వర్సెస్ గంగవరం పోర్ట్ లిమిటెడ్, 4లో పరిగణనలోకి తీసుకుంది. పైన పేర్కొన్న మునుపటి తీర్పులను ఈ సవరణ చట్టబద్ధంగా తోసిపుచ్చిందని, "సవరణ తర్వాత, న్యాయస్థానాలు చూడవలసిందల్లా మధ్యవర్తిత్వ ఒప్పందం ఉందా -అంతకు మించి ఏమీ లేదు, తక్కువ ఏమీ లేదు" అనే ప్రకటనతో చట్టాన్ని పొందుపరిచిందని గౌరవనీయ సుప్రీంకోర్టు అభిప్రాయపడింది. ఈ నిర్ణయాన్ని మాయావతి ట్రేడింగ్ (పి) లిమిటెడ్ వర్సెస్ ప్రద్యువత్ దేబ్ బర్మన్ 5 అనుసరించింది.

16. విద్యా డ్రోలియా వర్సెస్ దుర్గా ట్రేడింగ్ కార్పొరేషన్ కేసులో సెక్షన్ 11(6ఎ) కింద విచారణ పరిధిని సుప్రీంకోర్టు మరోసారి పరిగణనలోకి తీసుకుంది. భారత్ సంచార్ నిగమ్ లిమిటెడ్ వర్సెస్ నార్టల్ నెట్వర్క్స్ ఇండియా ప్రైవేట్ లిమిటెడ్-7లో ఈ తీర్పు వెలువడింది.

17. విద్యా డ్రోలియా వర్సెస్ దుర్గా ట్రేడింగ్ కార్పొరేషన్ కేసులో, చట్టంలోని సెక్షన్ 8, సెక్షన్ 11 కింద అధికార పరిధిని పరిగణనలోకి తీసుకున్న గౌరవనీయ సుప్రీంకోర్టు, మధ్యవర్తిత్వ ఒప్పందం ఉనికిలో లేదని, చెల్లదని లేదా వివాదాలు మధ్యవర్తిత్వం లేనివని స్పష్టంగా మరియు స్పష్టంగా నిర్ధారించబడినప్పుడు జోక్యం చేసుకునే హక్కు కోర్టుకు ఉంటుందని పేర్కొంది. మెరిట్ లేని, పనికిమాలిన, నిజాయితీలేని వ్యాజ్యాలను పరిశీలించి కొట్టివేయడానికి కోర్టు ప్రాథమిక పరీక్షను నిర్వహించాల్సి ఉంటుందని గౌరవనీయ సుప్రీంకోర్టు అభిప్రాయపడింది. క్లెయిమ్ లు కాలపరిమితితో కూడినవా లేక చచ్చిపోయా లేదా ఎలాంటి వివాదమూ లేదని స్పష్టమవుతోందా అనేది ఈ ఎక్స్ ఫేసీ కసరత్తు చేయాలి.

18. విద్యా డ్రోలియా వర్సెస్ దుర్గా ట్రేడింగ్ కార్పొరేషన్ కేసులో తీర్పును అనుసరించి భారత్ సంచార్ నిగమ్ లిమిటెడ్ వర్సెస్ నార్టల్ నెట్వర్క్స్ ఇండియా ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ కేసులో గౌరవ సుప్రీంకోర్టు ట్రిబ్యునల్ పరిధికి, మధ్యవర్తిత్వ ట్రిబ్యునల్ ముందు క్లెయిమ్ ఆమోదయోగ్యతకు మధ్య మంచి వ్యత్యాసం ఉందని, ఈ వ్యత్యాసం కోర్టును అనుమతిస్తుందని స్పష్టం చేసింది. సెక్షన్ 11 (6) మరియు (6ఎ) ప్రకారం, క్లెయిమ్ లు కాలపరిమితితో నిషేధించబడినవి మరియు చనిపోయినవి లేదా జీవనోపాధి వివాదాలు లేనందున అనుమతించబడని క్లెయిమ్ లను తొలగించడం.

పరిమితి:

19. దరఖాస్తుదారుడి క్లెయిం కాలపరిమితితో కూడుకున్నదని, అందువల్ల దరఖాస్తును తిరస్కరించాల్సి ఉంటుందని ప్రతివాది వాదించాడు.

20. భారత్ సంచార్ నిగమ్ లిమిటెడ్ వర్సెస్ నార్టెల్ నెట్వర్క్స్ ఇండియా ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ కేసులో పరిమితి అంశాన్ని సుప్రీంకోర్టు పరిగణనలోకి తీసుకుంది. గౌరవనీయ సుప్రీంకోర్టు నిర్దేశించిన సూత్రాలను ఈ క్రింది విధంగా సంక్షిప్తీకరించవచ్చు:

1. మధ్యవర్తిత్వ దావాలో పరిమితి ప్రశ్న రెండు భాగాలుగా ఉంటుంది. మొదటి భాగం క్లెయింకు సంబంధించిన పరిమితి సమస్యపై ఉంటుంది మరియు రెండవ భాగం సెక్షన్ 11 కింద మధ్యవర్తిత్వ ట్రిబ్యూనల్ నియామకం కోసం దరఖాస్తు చేసుకునే పరిమితి కాలం.
2. ఈ చట్టంలోని సెక్షన్ 21 ప్రకారం మధ్యవర్తిత్వ నోటీసుపై మధ్యవర్తిత్వం ప్రారంభమైందని, వివాదాలను ఆర్బిట్రేషన్ కు రిఫర్ చేయాల్సి వస్తే ప్రతివాది స్వీకరిస్తాడని పేర్కొంది.
3. ఈ దశలో, అటువంటి క్లెయింట్లకు పరిమితి చట్టం కింద నిర్దేశించిన పరిమితి పరిధిలో ఆ నోటీసు పంపబడిందా అనే ప్రశ్న ఉత్పన్నమవుతుంది. ఇది చట్టంలోని సెక్షన్ 43 ప్రకారం, పరిమితి చట్టంలోని నిబంధనలు మధ్యవర్తిత్వ చర్యలకు వర్తిస్తాయి.
4. చట్టంలోని సెక్షన్ 11(5) లేదా 11(6) ప్రకారం మధ్యవర్తిత్వాన్ని కోరే పక్షం న్యాయస్థానాన్ని ఆశ్రయించాల్సిన కాలపరిమితికి సంబంధించి వెరిఫికేషన్ పరిమితి యొక్క రెండవ దశ తలెత్తుతుంది.

21. సెక్షన్ 43 యొక్క భాష పరిమితి చట్టం యొక్క అనువర్తనాన్ని మధ్యవర్తిత్వ చర్యలకు మాత్రమే పరిమితం చేస్తుందని, చట్టంలోని సెక్షన్ 11 కింద దాఖలు చేసే దరఖాస్తులకు ఇది వర్తించదని గతంలో వాదించారు. కన్సాలిడేటెడ్ ఇంజనీరింగ్ ఎంటర్ ప్రైజెస్ వర్సెస్ ఇరిగేషన్ డిపార్ట్ మెంట్ 8 కేసులో ఈ వాదనను గౌరవనీయ సుప్రీంకోర్టు తోసిపుచ్చింది మరియు మధ్యవర్తిత్వ చట్టం ద్వారా స్పష్టంగా మినహాయించిన మేరకు

మినహా మధ్యవర్తిత్వ చట్టం కింద, కోర్టులో మరియు మధ్యవర్తిత్వంలో జరిగే విచారణలకు పరిమితి చట్టం వర్తిస్తుందని పేర్కొంది.

22. పరిమితి చట్టం, పరిమితి చట్టంలో పొందుపరిచిన షెడ్యూలును పరిశీలిస్తే మధ్యవర్తిత్వ చట్టంలోని సెక్షన్ 11 కింద దరఖాస్తుకు సంబంధించి ఎలాంటి నిబంధన లేదని తెలుస్తుంది. తత్ఫలితంగా, మిగిలిన ఆర్డికల్ అయిన షెడ్యూల్ లోని ఆర్డికల్ 137 వర్తిస్తుందని, ఆర్బిట్రేటర్ నియామకానికి నోటీసు అందిన 30 రోజుల తర్వాత సెక్షన్ 11 కింద మధ్యవర్తి నియామకం కోసం దరఖాస్తు చేసుకోవడానికి పార్టీకి మూడేళ్ల సమయం ఉంటుందని వివిధ హైకోర్టులు అభిప్రాయపడ్డాయి. తన మధ్యవర్తిని నియమించడానికి నిరాకరిస్తుంది. భారత్ సంచార్ నిగమ్ లిమిటెడ్ వర్సెస్ నార్టెల్ నెట్వర్క్స్ ఇండియా ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ కేసులో ఈ సూత్రాన్ని సుప్రీంకోర్టు ఆమోదించింది.

23. పైన పేర్కొన్న చట్టాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకుని, ఈ కోర్టు ఒక స్పష్టమైన మరియు వివాదరహిత పరిమితి ఉందా అని పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి. అంటే నిజనిర్ధారణకు సంబంధించిన విస్తృత పరిశీలనకు వెళ్లకుండానే ఈ కోర్టు పరిమితి విధించడమా లేక అలాంటి ప్రశ్నను కూడా మధ్యవర్తిత్వ ట్రిబ్యునల్ కు పంపాలా అనే విషయాన్ని నిర్ణయించాల్సి ఉంటుంది.

24. పైన పేర్కొన్నట్లుగా, కాంట్రాక్ట్ 23.08.2010 న రద్దు చేయబడింది మరియు దరఖాస్తుదారుని క్లెయిమ్ను పరిగణనలోకి తీసుకోవడానికి మధ్యవర్తిని నియమించాలని ప్రతివాది యొక్క నోటీసు 08.03.2013 న జారీ చేయబడింది. ఆ తర్వాత ప్రస్తుత మధ్యవర్తిత్వ దరఖాస్తును 03.07.2015న దాఖలు చేయాల్సి వచ్చింది, అంటే 08.03.2013 నాటి నోటీసు జారీ చేసిన తేదీ నుంచి మూడేళ్ల వ్యవధిలో.

25. క్లెయింకు సంబంధించిన పరిమితి కాలానికి సంబంధించి, ఒప్పందాన్ని రద్దు చేయడానికి మరియు వివాదాన్ని మధ్యవర్తిత్వానికి రిఫర్ చేయాలనే అభ్యర్థనకు మధ్య మూడు సంవత్సరాలకు పైగా వ్యవధి ఉంది. అయితే ఆ తర్వాత నియమితులైన కాంట్రాక్టు పనులు చేసిన తర్వాత క్లెయిమ్ ను లేవనెత్తవచ్చని దరఖాస్తుదారుడి వాదన. ఈ పరిస్థితులలో, పరిమితి యొక్క స్పష్టమైన పరిమితి లేదు. అందుకని, ఈ సమస్యలోకి వెళ్లడానికి నిరాకరించిన ఈ కోర్టు, ఈ సమస్యను నిర్ణయించడానికి మధ్యవర్తిత్వ ట్రిబ్యునల్

కు అవకాశం ఇవ్వాలి ఉంటుంది. అయితే, ఈ దరఖాస్తులో తుది ఉత్తర్వులు జారీ కావడంతో ఆ పరిస్థితి తలెత్తకపోవచ్చు.

26. గౌరవనీయ సుప్రీంకోర్టు నిర్దేశించిన చట్టం ఏమిటంటే, సెక్షన్ 11 ప్రకారం మధ్యవర్తి నియామకం కోసం చేసిన దరఖాస్తును ఈ కోర్టు తిరస్కరించవచ్చు. ప్రస్తుత కేసులో, దరఖాస్తుదారుడు లేవనెత్తాలని కోరిన వివాదాలను మునుపటి రౌండ్ ఆర్బిట్రేషన్లో దాఖలు చేసిన కౌంటర్ క్లెయిమ్లూ లేవనెత్తారు. కాంట్రాక్ట్ రద్దు సక్రమంగా లేనందున "రిస్క్ అండ్ కాస్ట్" క్లాజ్ కింద క్లెయిమ్ దరఖాస్తుదారుడికి అందుబాటులో ఉండదనే కారణంతో మధ్యవర్తిత్వ ట్రిబ్యునల్ ఈ వాదనలను తిరస్కరించింది. పిటిషనర్ కౌంటర్ క్లెయిమ్ ను ఉపసంహరించుకుని తర్వాత క్లెయిమ్ చేసుకునే స్వేచ్ఛ కోరినందున మధ్యవర్తిత్వ ట్రిబ్యునల్ ఈ సమస్యను పరిశీలించలేదని, మధ్యవర్తిత్వ ట్రిబ్యునల్ ఈ అంశాన్ని అస్సలు పరిశీలించలేదని పిటిషనర్ వాదించారు.

27. 01.05.2012 నాటి తీర్పులో మధ్యవర్తిత్వ ట్రిబ్యునల్ పరిగణనలోకి తీసుకున్న క్లెయిం అధిపతులను, ప్రస్తుత దరఖాస్తులో దరఖాస్తుదారుడు లేవనెత్తిన క్లెయిం అధిపతులను పోల్చి చూస్తే అవి ఒకే విధమైన క్లెయిం అధిపతులు అని తెలుస్తుంది. 01.05.2012 నాటి తీర్పుకు సంబంధించి చట్టంలోని సెక్షన్ 34 ప్రకారం పిటిషనర్ కౌంటర్ క్లెయిమ్ ను ఉపసంహరించుకున్న తర్వాత మధ్యవర్తిత్వ ట్రిబ్యునల్ ఈ అంశాలను పరిశీలించగలదా అనే ప్రశ్నను కోర్టు ముందు లేవనెత్తాలి. 01.05.2012 నాటి తీర్పుకు వ్యతిరేకంగా చట్టంలోని సెక్షన్ 34 కింద దాఖలు చేసిన పిటిషన్ కొట్టివేయబడింది మరియు ఈ తీర్పుపై అప్పీల్ దాఖలు చేయనందున ఇది ఫైనల్ అయింది. ఇటువంటి పరిస్థితులలో, ప్రస్తుత వాదనలు నిరాధారమైనవి, మనుగడలో లేవు.

28. తాంతియా కన్స్ట్రక్షన్ లిమిటెడ్ వర్సెస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా9 కేసులో కలకత్తా హైకోర్టుకు చెందిన ఒక విద్వాంసుడైన సింగిల్ జడ్జి కూడా ఇదే వాదనను పరిగణనలోకి తీసుకున్నప్పుడు, ఒకే దావాకు రెండు మధ్యవర్తిత్వాలు ఉండకూడదని, ఒక వివాదాన్ని ఇప్పటికే పరిష్కరించిన తర్వాత, అది పరిష్కారం అవసరమయ్యే వివాదం అని చెప్పలేమని అభిప్రాయపడ్డారు. విజ్ఞుడైన సింగిల్ జడ్జి యొక్క ఈ ఉత్తర్వును 2022 యొక్క స్పెషల్ లీవ్ టు అప్పీల్ (సి) నెం.10722 ద్వారా గౌరవనీయ భారత సుప్రీంకోర్టుకు

అప్పీలు చేశారు. సుప్రీంకోర్టు సింగిల్ జడ్జి అభిప్రాయాన్ని సమర్థిస్తూ 15.07.2022న స్పెషల్ లీవ్ పిటిషన్ను కొట్టివేసింది.

29. పరిస్థితులలో, దరఖాస్తుదారుడు లేవనెత్తిన వాదన మధ్యవర్తిత్వ వివాదం కాదు, దీనిని మధ్యవర్తిత్వ ట్రిబ్యునల్స్ నియమించడం ద్వారా మధ్యవర్తిత్వానికి పంపవచ్చు.

30. తదనుగుణంగా ఈ మధ్యవర్తిత్వ దరఖాస్తును కొట్టివేస్తారు. ఖర్చులకు సంబంధించి ఎలాంటి ఆర్డర్ ఉండదు. దీనికి కొనసాగింపుగా పెండింగ్ లో ఉన్న ఇతర పిటిషన్లు ఏవైనా ఉంటే వాటిని మూసివేయనున్నారు.

రఘునందన్ రావు, జె.

2, మే, 2023

గౌరవనీయ జస్టిస్ ఆర్.రఘునందన్ రావు

ఆర్పిట్రేషన్ అప్లికేషన్ నెం.102 ఆఫ్ 2015

2, మే, 2023